

Mislukte executie

Onvoldoende draagkracht kan één van de oorzaken zijn van het mislukken van de executie. Er zijn nog geen concrete maatregelen die bijdragen aan het verminderen van mislukte executie. In individuele gevallen wordt gebeld met verdachte, om te bezien of bijv. het aanbieden van een betalingsregeling zinvol is.

Op het punt van mislukte executie en de rol van het CJIB vraagt het parket landelijk om een standpunt. Met name waarom de doorlooptijd van het executietraject zo lang is en of dit niet korter zou kunnen. Ook wordt aandacht gevraagd om landelijk een oplossing/aanpak te ontwikkelen die voorkomt dat verdachten die al vaak een OMSB opgelegd hebben gekregen, maar deze niet hebben betaald, wederom een OMSB opgelegd gekregen. Hiervoor is inzicht in het executietraject noodzakelijk.

De belangrijkste oorzaak van mislukte executie lijkt te zijn de onmacht van verdachten om de geldboetestrafbeschikking te voldoen. Met name in de zaakstroom van de overlastgevende, niet recidivegevoelige feiten zien we vaak dat het opleggen van (telkens weer) (politie)strafbeschikkingen leidt tot mislukte executie van die strafbeschikking. Het meenemen van de draagkracht van de verdachte, ook daar waar een politiestrafbeschikking lijkt aangewezen, in de afweging wel of geen geldboete op te leggen zal hieraan een belangrijke bijdrage (kunnen) leveren aan het verminderen van mislukte executies. Daarnaast het waar mogelijk gezamenlijk beoordelen en behandelen van personen die met grote regelmaat (lichte) strafbare feiten begaan zal leiden tot meer betekenisvolle afdoeningsbeslissingen (persoonsgericht werken) en het mislukken van de executie tegengaan. Deze maatregelen zullen vooral voor Parket van grote invloed zijn, gelet op de kenmerkende zaakstroom.

Er is geen zicht op de oorzaken van mislukte executie, bovendien is de stroom mislukte executie lastig in beeld te krijgen, waardoor sturing hierop lastig is. De zaken komen 'als bij verrassing' binnen op het parket.

Het zou aanbeveling verdienen om van het CJIB te vernemen wat in grote lijnen de tijd is die er door het CJIB genomen wordt om zaken te executeren en welke percentage van het totaal aangeboden OMSB mislukt. Dit allereerst om een (globale) inschatting te kunnen maken van de te verwachten instroom van dit soort zaken. Als er door het CJIB inzicht gegeven kan worden tav de bottlenecks in het executieproces zou daar mogelijk bij het uitvaardigen van de OMSB op geanticipeerd kunnen worden.

Andere maatregelen dan meer rekening houden met persoonlijke omstandigheden mbv ((tele)horen) als draagkracht, termijnbetaling e.d. kunnen bijdragen aan het verminderen van mislukte executies.

Bij een OMSB is niet duidelijk of verdachte de beschikking heeft ontvangen. Soms ook geheel mysterieus, soms duiken na twee jaar plotseling weer zaken op de beoordeelbak waarvan onbekend is hoe dat nu zo is gekomen. Zaken worden ook snel teruggestuurd door het CJIB met de mededeling niet executeerbaar zonder dat is aangegeven hoe men tot dat oordeel kwam. Geen beslaglegging door deurwaarder; tot op heden is dat nog niet goed in beeld gebracht om daarvoor een plan van aanpak te ontwerpen

Aangetekend versturen / uitreiken OMSB zou een bijdrage kunnen leveren aan het verminderen van mislukte executies. Inning geldboete bij CJIB beleggen ter verdere afhandeling (hoe lang en op welke wijze dan ook); een nieuwe executoriale titel is niet nodig vooral voor rechtspersonen een doorn in het oog dat het CJIB niet executeert. Een zaak tegen een rechtspersoon naar zitting brengen na een mislukte executie levert niets op, behalve vaak een lagere geldboete (ivm tijdsverloop). Het kost voornamelijk heel veel geld.

Er is sprake van een relatief groot aandeel buitenlandse verdachten zonder woon- of verblijfplaats in NL. Daar zagen wij een hoog percentage mislukte executie. Dat is mede de grondslag voor de beslissing bij deze categorie verdachten geen strafbeschikking meer te hanteren. De wens is evenwel om dat weer te gaan doen zodra de raadsman bij ZSM is aangeschoven en er gebruik kan worden gemaakt van direct betalen.

Het beeld van de Fact Factory (namelijk dat het percentage mislukte executies hoger is dan het landelijk gemiddelde) wordt door het parket niet zonder meer als een negatief punt herkend. Het parket meldt dat het feit dat er relatief veel buitenlandse verdachten zijn in het parket hier debet aan kan zijn.

Bij een mislukte executie krijgen we vanuit het CJIB een terugkoppeling, het zogenaamde zaaksoverzicht. Deze wordt toegevoegd aan het dossier. Het executietraject van een OMSB kan veel tijd vergen. Het zou helpen wanneer dit traject versneld kan worden zodat we, in geval van een mislukte executie, de zaak sneller naar zitting kunnen brengen. Het is lastig om vanuit GPS op specifiek deze zaakstroom te sturen. Dit heeft een negatieve invloed op de doorlooptijden en daarmee ook op de kans op een succesvolle executie.

Het is niet bekend wat de belangrijkste oorzaken van mislukte executie zijn. Daar staan wel onderzoeken naar uit, maar die oorzaken lijken erg divers te zijn. Voor een deel is dat ook afhankelijk van externe factoren (ondermaatse executie- inspanningen). Lokaal wordt getracht door middel van het vergroten van de acceptatie van de OMSB het mislukken ervan tegen te gaan.

Het is niet bekend wat de belangrijkste oorzaken van mislukte executie zijn. Dat is niet lokaal onderzocht. Op basis van diverse bronnen zijn de oorzaken betalingsonmacht of zich niet gehoord voelen/spijt/ontkennen schuld en een (later) besef gevolgen van de SB. Er wordt geprobeerd om zo goed mogelijk zicht op de persoonlijke omstandigheden te krijgen om de mogelijke factoren die een executie zouden kunnen frustreren inzichtelijk te hebben en dan een keuze in strafmodaliteit te kunnen maken. Er is daarom bijv. ook wel eens getelehoord in een zaak waarin alleen een strafbeschikking met een geldboete wordt opgelegd (kleine pilot). Vooral ook uitleggen wat de consequentie is bij WS met name wordt gedaan om mislukte executie tegen te gaan. Vooral goed zicht op vermogenspositie te bestraffen persoon krijgen, kan bijdragen aan het verminderen van mislukte executies. Hier ligt ook een taak bij de politie, in het sociaal verhoor. Ook het goed informeren over de afdoening en de juridische consequentie kan bijdragen aan het verminderen van mislukte executies.. Het landelijke proces voltrekt zich redelijk buiten onze waarneming. De zaken die na mislukte executie terugkomen, zijn over het algemeen redelijk oud. Dat levert intern nogal eens problemen op. Dit traject zou moeten worden versneld. Het gaat ook over geloofwaardigheid en zichtbare consequenties van gedrag. De opvolging van de ZSM-gedachte moet ook snel(er)!

Bij mislukte executie vindt een herbeoordeling plaats. De vraag is dan met welke strafmodaliteit de zaak moet worden afgedaan. Zo nodig wordt een hoorzitting gehouden. Bij betalingsonmacht wordt de geldboete omgezet in een werkstraf. Het sociaal verhoor om inzicht te krijgen in de situatie van de verdachte ter voorkoming van mislukte executie is een taak van de politie. Het parket moet hier blijvend aandacht voor vragen. Daarnaast moet ook de Reclassering hier aandacht voor hebben. Vanuit de administratie wordt er nu geïnvesteerd op de relatie met het CJIB, om de problemen rond mislukte executie op te lossen. Daarnaast is de plv. HOvJ betrokken bij het project executie.

De belangrijkste oorzaken van mislukte executie kunnen zijn dat een verdachte geen bekende woon- of verblijfplaats heeft. Het kan ook zijn dat de dwangmiddelen uitgeput zijn. We zien helaas ook dat het niet correct verwerken van een zaak in GPS, een oorzaak is van het niet gaan lopen van de executie.

Tot dusverre is er geen nader onderzoek verricht naar de oorzaken van mislukte executie. De input vanuit een onderzoek ontbreekt bij de vraag wat kan bijdragen aan het verminderen van mislukte executies. Er zijn overigens geen aanwijzingen dat het parket afwijkt van het landelijke beeld in dit verband.

De belangrijkste oorzaak van mislukte executie is de onmogelijkheid van verdachte om te betalen. Door tussenkomst van de advocaat wordt geprobeerd om dit probleem te voorkomen. De advocaat vertelt de verdachte over zijn rechten en over de betaling. Geen standaarden, maar maatwerk bij inning door CJIB (bijv. telefonisch contact met de veroordeelde of diens advocaat) kunnen bijdragen aan het verminderen van mislukte executies.

Onvoldoende middelen om te betalen. Op ZSM kan nog meer informatie worden vergaard over de mogelijkheid en kans dat daadwerkelijk de OMSB zal worden voldaan. De maatregelen die kunnen bijdragen aan het verminderen van mislukte executies, liggen bij het CJIB, mogelijk meer maatwerk leveren ipv standaard proces.

Wat nog wordt gemist is informatie over mislukte executies. Bij de parketten is er behoefte aan helderheid over hoe dit proces bij de strafbeschikking hoort te lopen. Informatie over deze laatste schakel in het proces rond de strafbeschikking zou een goede toevoeging zijn.